ALLAH TEÂLÂ'NIN İNDİRDİĞİ HÜKÜMLERLE HÜKMETMENİN İSLÂM'DAKİ YERİ

منزلة الحكم بما أنزل الله في الإسلام

[Türkçe – Turkish – تركي]

şeyh Muhammed b. Salih el-Useymin

الشيخ محمد بن صالح العثيمين

Terceme: IslamQa

koordinasyon: Sitesi Islamhouse

ترجمة: موقع الإسلام سؤال وجواب

تنسيق: موقع IslamHouse.com

2013 - 1434

IslamHouse.com

ALLAH TEÂLÂ'NIN İNDİRDİĞİ HÜKÜMLERLE HÜKMETMENİN İSLÂM'DAKİ YERİ

Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmenin İslâm'daki yeri ve önemi nedir?

Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerin dışında hükümlerle hükmeden kimse kâfir olur mu?

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Şüphesiz Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmek, Rubûbiyet tevhîdindendir. Çünkü Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmek, rubûbiyeti, mülkü ve tasarrufunun kemâli gereği olan Allah Teâlâ'nın hükmünü yerine getirip uygulamaktır. Bunun içindir ki Allah Teâlâ, indirdiği hükümlerin dışında hükümler koyarak kendilerine uyulanlara, uyan kimselerin rableri olarak adlandırmıştır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

((اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لا إِلَهَ إِلا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ)) [سورة التوبة الآية: ٣١]

"(Yahûdiler) Allah'ı bırakıp hahamlarını, (hıristiyanlar da) rahiplerini (Allah'ın haram kıldıklarını helal,helal kıldıklarını da haram kıldıkları hükümlerde onlara itaat ederek onları) Rabler edindiler. Meryem oğlu Mesîh'i (İsa'yı) da ilah edinerek ona ibâdet ettiler.Oysa onlara tek ilah olan (Allah)a ibâdet etmeleri emrolunmuştu.O'ndan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilah yoktur. O (Allah), onların ortak koştuklarından münezzehtir." (Tevbe Sûresi: 31).

Allah Teâlâ, kendisi ile birlikte hüküm koyan (müşerri') yerine koydukları dolayı kendilerine uyulanları rabler olarak adlandırmış, bu kimselere uyanları da, onlara boyun eğdikleri ve Allah Teâlâ'nın hükmüne aykırı hareket etmekte onlara itaat ettikleri için onlara ibâdet edenler (ubbâd/âbidler) olarak adlandırmıştır.

Nitekim Adiyy b. Hâtim -Allah ondan râzı olsun- bu âyet nâzil olunca, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e şöyle demişti:

- Onlar (Ehl-i Kitab), onlara (hahamlarına ve rahiplerine) ibâdet etmediler.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

- Evet, (ibâdet ettiler).Onlar (hahamlar ve rahipler), onlara helali haram, haramı da helal kıldıklarında, onlar onlara (hahamlara ve rahiplere) uydular (tâbi oldular). İşte bu davranış, onların onlara (hahamlara ve rahiplere) ibâdetleridir."

Bunu anladığın zaman bilmelisin ki,Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen ve hüküm vermekte Allah Teâlâ'nın kitabından ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinden başkasına başvurmak isteyen kimseden îmânı nefyeden, onun kâfir, zâlim ve fâsık olduğunu açıklayan âyetler gelmiştir.

Birinci Bölüm: Îmânı ondan nefyeden (reddeden) âyetler

Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

((أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ
يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا
(60) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا
(61) فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا
إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا (62) أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي
أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا (63) وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ
جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا (64) فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ
حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا))

[سورة النساء الآيات: ٦٠– ٦٥]

"(Ey Peygamber!) Sana ve senden öncekilere indirilenlere îmân ettiklerini iddiâ edenleri (münâfıkları) görmedin mi? Tâğût'u inkâr etmekle emrolundukları halde, kendi aralarında hüküm vermesi için, Tâğût'a (Allah'ın indirdiğinden başkasına) başvurmak isterler.Oysa

şeytan onları hak yoldan tamamen saptırmak ister. Onlara: Gelin, Allah'ın indirdiğine ve Rasûlün (sünnetin)e başvuralım, denildiğinde münâfıkların senden tamamen yüz çevirdiklerini görürsün. Onlar, elleriyle işledikleri yüzünden başlarına bir belâ gelince, sonra sana gelip özür dilemeleri ve 'Biz (bu amelimizle) sadece iyilik etmek ve arayı bulmak istedik' diyerek Allah'a yemîn ettiklerinde onların hâli nice olur? İşte onlar, Allah'ın kalplerinde olan (nifâk)ı bildiği kimselerdir.(Ey Peygamber! Sen) onlara aldırma, (bulundukları kötü durumdan dolayı) onları uyar ve onlara etkileyici söz söyle. Biz, her elçiyi Allah'ın emriyle ancak kendisine itaat edilmesi için gönderdik. (Ey Peygamber! Sen hayatta iken) şayet onlar, (günah işleyerek) nefislerine zulmettikleri zaman tevbe edip Allah'ın kendilerinin günahlarını bağışlamasını isteyip sana gelseler ve Rasûl de onlar için istiğfarda bulunsaydı, mutlaka Allah'ı çok affedici ve merhamet edici bulurlardı.Hayır! Rabbine yemîn olsun ki (Ey Peygamber!) Onlar kendi aralarında çıkan anlaşmazlıklarda (hayatta iken) seni, (vefatından sonra da sünnetini) hakem kılıp sonra da senin verdiğin hükme içlerinde hiçbir sıkıntı duymadan ve ona tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça îmân etmiş olmazlar." (Nisa Sûresi: 60-65).

Allah Teâlâ bu âyetlerde îmân ettiklerini iddiâ edenlerin, münâfıklar olduklarını şu sıfatlarla nitelendirmiştir:

Birincisi:

Onlar, kendi aralarında hüküm vermesi için Tâğût'a başvurmak isterler. Tâğût ise; Allah Teâlâ ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hükmüne aykırı hareket eden herkestir. Çünkü Allah Teâlâ'nın ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hükmüne aykırı hareket etmek, hüküm ve dönüş, yalnızca kendisine âit olan Allah Teâlâ'nın hükmüne tuğyan (haddi aşmak) ve ona bir saldırıdır.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

((أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالأَمْرُ تَبَارَكَ اللهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ)) [سورة الأعراف من الآية: ٥٤]

"Biliniz ki yaratma ve emretme (mülk ve tasarruf hakkı), yalnızca O'na aittir. Âlemlerin Rabbi olan Allah, (her türlü noksanlıklardan) münezzehtir." (A'râf Sûresi: 54).

İkincisi:

Onlara, kendi aralarında hüküm vermesi için Allah Teâlâ'nın indirdiğine ve elçisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine başvuralım, denildiğinde, bundan yüz çevirirler.

Üçüncüsü:

Onlar, elleriyle işledikleri yüzünden başlarına bir belâ gelince, yaptıklarının hemen akabinde gelip (bu amelleriyle) sadece iyilik etmek ve arayı bulmak istediklerini ısrarla söylemeleridir. Günümüzde İslâm'ın hükümlerini reddedip İslâm'ın hükümlerine aykırı beşerî kanunlarla hükmeden ve bunun iyilik ve çağın gereklerine en uygun olduğunu iddiâ eden kimseler gibi...

Sonra Allah Teâlâ, bu sıfatlara sahip olan ve îmân ettiklerini iddiâ edenleri şiddetle uyarmış ve onların kalplerinde olanı ve söylediklerine aykırı olan şeyleri bildiğini belirtmiş ve Peygamberi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e de onlara nasihat etmesini ve onlara etkileyici söz söylemesini emretmiştir.

Sonra Allah Teâlâ, Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem-'i göndermesinin hikmetini açıklamış, onun kendisine itaat edilen ve uyulan kimse olmasını, fikirleri ne kadar güçlü olursa olsun, anlayışları ne kadar geniş olursa olsun, insanlar arasında kendisinden başka hiç kimseye itaat edilmemesini ve hiç kimseye uyulmamasını istemiştir.

Ardından Allah Teâlâ rububiyetine yemîn ederek, rubûbiyet çeşitlerinin en has olanı ve Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in elçiliğinin doğru olduğuna işâret eden şeyi içeren, şu üç şey olmadan Rasûlüne îmânın olamayacağının üzerinde durmuştur:

Birincisi:

Her türlü anlaşmazlıkta hüküm vermesi için, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hükmüne başvurulmalıdır.

İkincisi:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in verdiği hüküm ile gönülleri ferah bulmalı ve içlerinde hiçbir sıkıntı olmamalıdır.

Üçüncüsü:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in verdiği hükme tam teslimiyet gösterilmeli ve onun hükmü gecikmeksizin (beklemeksizin) ve ondan sapmaksızın uygulanmalıdır.

İkinci Bölüm: Onun kâfir, zâlim ve fâsık olduğuna delâlet eden âyetler

((وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنزَلَ اللهُ فَأُوْلَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ)) [سورة المائدة من الآية: ٤٤]

"... Kim, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmez (ya da hükümleri değiştirir veya gizlerse veyahut da inkâr eder)se işte onlar, kâfirlerin tâ kendileridir."(Mâide Sûresi: 44).

((وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنزَلَ اللهُ فَأُوْلَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ)) [سورة المائدة من الآية45]

"... Kim, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmezse, işte onlar, zâlimlerin tâ kendileridir." (Mâide Sûresi: 45).

((وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنزَلَ اللهُ فَأُوْلَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ)) [سورة المائدة من الآية:47]

"... Kim, Allah'ın indirdiği hükümlerle hükmetmezse, işte onlar, fâsıkların tâ kendileridir." (Mâide Sûresi: 47).

Soru:

Bu üç vasıf, bir kimsede biraraya gelebilir mi? Yani Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen herkes, aynı anda hem kâfir, hem zâlim, hem de fâsık olabilir mi? Çünkü Allah Teâlâ aşağıdaki iki âyette kâfirleri zulûm ve fıskla nitelendirerek şöyle buyurmuştur:

((وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ)) [سورة البقرة من الآية: ٢٥٤]

"...Kâfirler, zâlimlerin tâ kendileridir." (Bakara Sûresi: 254).

Ve Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

((إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ)) [سورة التوبة من الآية: ٨٤]

"...Çünkü onlar, Allah'ı ve elçisini inkâr ettiler ve fâsıklar olarak öldüler." (Tevbe Sûresi: 84).

Buna göre Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmeyen herkes, aynı anda hem kâfir, hem zâlim, hem de fâsık olabilir mi? Yoksa bu vasıflarda bulunan kimselerin konumları, Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmemelerine götüren sebebe göre mi değişir?

Bu ikinci görüş, bana göre doğruya en yakın olan görüştür. Yine de en doğrusunu Allah Teâlâ bilir.

Buna göre şöyle diyebiliriz:

- Her kim, Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümleri hafife alarak veya onları hakir görerek veyahut o hükümlerden başkasının insanlar için daha uygun ve daha faydalı olduğuna inanarak Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmezse, İslâm dîninden çıkar, kâfir olur.

Nitekim bazı kimseler, bir hayat metodu olsun ve o yolda yürüsünler diye insanlar için İslâm hükümlerine aykırı da olsa kanunlar koymaktadırlar. Çünkü bu kimseler, İslâm hükümlerine aykırı bu kanunları koyarlarken onların insanlar için daha uygun ve daha faydalı olduğuna inandıklarından dolayıdır.

Akıl ve selim fıtrat ile bilindiği gibi insan, bir metottan ona aykırı olan başka bir metoda geçerken, geçtiği metodun daha üstün olduğuna ve terkettiği metodun da bozuk olduğuna inanır.

- Her kim, Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümleri hafife almaz, onları hakir görmez ve o hükümlerden başkasının insanlar için daha uygun ve daha faydalı olduğuna inanmazsa, fakat hüküm verdiği kimseden nefsi için intikam almak veya buna benzer amaçla Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmezse, bu kimse zâlimdir, fakat kâfir değildir.Bu kimsenin yaptığı zulmün mertebesi (derecesi) hakkında hüküm verdiği kimse ve hükmün vesilelerine göre farklılık arzeder.

- Her kim de, Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümleri hafife almaz, onları hakir görmez ve o hükümlerden başkasının insanlar için daha uygun ve daha faydalı olduğuna inanmazsa, fakat hakkında hüküm verdiği kimseyi kayırmak veya rüşvet almak gibi, dünya malından bir şey karşılığında Allah Teâlâ'nın indirdiği hükümlerle hükmetmezse, bu kimse fâsıktır, fakat kâfir değildir.Bu kimsenin yaptığı fıskın mertebesi (derecesi) hakkında hüküm verdiği kimse ve hükmün vesilelerine göre farklılık arzeder.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- Allah'ı bırakıp hahamlarını ve rahiplerini (Allah'ın haram kıldıklarını helal, helal kıldıklarını da haram kıldıkları hükümlerde onlara itaat ederek

onları) Rabler edinen kimselerin iki kısım olduklarını belirterek şöyle demiştir:

"Birincisi:

Bilmeleri gerekir ki onlar,hahamların ve rahiplerin Allah Teâlâ'nın dînini değiştirmeleri fiilinde onlara uymakta, bildikleri halde, rasûlün (peygamberin) dînine aykırı hareket ettiklerini, başlarında bulunanlara uyarak Allah Teâlâ'nın haram kıldığının helal olduğuna, helal kıldığının da haram olduğuna, inanmaktadırlar. İşte bu, küfürdür. Allah Teâlâ ve elçisi -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu şirk saymıştır.

İkincisi:

Onların, haramı helal saymak ve helalı haram saymaktaki inanç ve îmânlarının sâbit olmasıdır -Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye'den nakledilen ibâre aynen böyledir-. Fakat onlar, Allah Teâlâ'ya isyan etmekte hahamlara ve rahiplere itaat etmişlerdir.Müslümanın, onların günah olduğuna inandığı halde günahlar işlemesi gibi. Bunların hükmü ise, günah işleyen kimselerin hükmü gibidir."

Bkz: (Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin-'in: "Fetâvâ'l-Akîde"; s: 208-212.